

YÖK neden öğrencilere nazikçe yurt dışına gitmeyin dedi?

Yaklaşık bir haftadır YÖK'ün yurt dışında üniversite eğitimi almak isteyen gençler ile ilgili aldığı kararı düşünüyor ve onu anlamlandırmaya çalışıyorum. Sağdan çeviriyorum olmuyor, soldan çeviriyorum olmuyor. Farklı kesimlerle empati kuruyorum yine olmuyor. Olmuyor da olmuyor. YÖK neye istinaden yurt dışında eğitim almak isteyen gençlere bir dizi engellemeler içeren kararlar aldı anlamıyorum.

Ne oldu?

Önce ne oldu isterseniz ona bir bakalım. YÖK bir açıklama yaparak Tıp, Hukuk, Mimarlık, Mühendislik, Öğretmenlik, Diş Hekimliği ve Eczacılık gibi alanlarda yurt dışında eğitim almak isteyenlere çok ciddi kotalar koydu. Bu alanlarda yurt dışında eğitim almak isteyenler önce Türkiye'de yapılan YKS sınavına girecek. Daha sonra bu sınavda başarılı olarak Türkiye'de bu bölümlerde eğitim veren kurumlara kaydolmak için gereken başarı sırasına girecekler. Bu başarı sırasını elde ettikten sonra öğrencilere yurt dışında tüm dünyada ilk 400'e girmeyi başaran üniversitelerde eğitim almaları gerekecek. Eğer bunu yaparlarsa yurt dışından aldıkları diplomalarına denklik verilecek. Eğer dünyada ilk binde olan üniversitelerden birinde eğitim alırsa da YÖK o öğrenciyi Türkiye'ye döndüğünde bir yeterlilik sınavı daha yapacak. Bu sınavdan geçen üniversite mezunlarına Türkiye denklik diploması verecek. Diğerlerine ise "güle güle" diyecek. Yani mesela dünya genelinde

1001'inci sırada olan bir üniversitede eğitim gören ve bu üniversiteden diploma alan öğrencinin bu diploması

Türkiye'de geçmeyecek.

Şimdi bunun anlamı nedir biliyormusunuz? Bunun anlamı 'sen yurt dışında eğitim alma Türkiye'de üniversite eğitimi al' demek. Yurt dışında eğitim almak için Türkiye'deki bir sınava girmek ve bu sınavda başarılı olma mecburiyeti çok alakasız bir istek olmuş. Bunu yapmayanlara da "ben sizin diplomanızı tanımam" demek ayrı bir haksızlık. Peki, YÖK Bunu neden yapmış olabilir?

YÖK neden bu kararı aldı ?

Bir konuda YÖK'e hak verebilirim. Türkiye'de üniversite sınavlarını kazanamayanlar yurt dışında çok basit tek kelime ile dandik üniversitelere kaydını yaptırıp oradan diplomalarını alıp gelip Türkiye'de haksız hava basıyorlar. Mesela Balkanlarda bir sıradan üniversitede tıp eğitimi alıp, diplomasını alan ve Türkiye'ye gelen bir mezun Türkiye'nin en iyi tıp fakültesinden mezun olan bir kişiyle eşit haklara sahip olabiliyor. Bu haksız bir rekabet olduğu kadar kaliteyi de düşürüyor. Buna önlemler alınmalı ama bu önlemler yasağcı bir bakış açısıyla 'sert kurallar koymak' şeklinde olmamalı.

Yurt dışından eğitim almak isteyenlere ilk 400 arasında olan üniversitelerden birine gidersen ancak diplomanı tanımam demek biraz saçma değil mi? Türkiye'de ilk 400

michaelkuyucu@gmail.com

Prof. Dr. Michael KUYUCU

damgaweb@gmail.com

arasında kaç tane üniversite var ki Türkiye bunu talep edebilir? Bunu Çin bile yapmadı. Bunu Kuzey Kore'de yani ideolojik anlamda komünist olan rejimlerde bile göremesiniz. Bizim ülke olarak gencimize ilk 400 arasında olan üniversitelerden birine git yoksa diplomanı tanımam diyebilmemiz için bizim de üniversitelerimizin dünya çapında olması gerekir hatta ilk 400 içinde bizim de en az 75-100 kadar üniversitemizin olması gerekir. Ama bizim bırakın ilk 400'de ilk beş bin üniversitede bile kaç üniversitemizin olduğu muamma. Bu ülkede toplasan yirmi taş çatlasa yirmi beş tane adam gibi dünya standartlarında dünya ile yarışacak kaliteli üniversite var. Bunların çoğu da devlet üniversitesi ve zaten bu üniversiteler ful çekiyor.

Yurt dışında yaşayanlardan farklı yorum Alınan bu kararın yurt dışında yaşayan bazı yabancı akademisyen ve sektör çalışanı dostumla da istişare ettim. Yabancı akademisyenler buna farklı bir gözle baktılar. Bunu öğrencilerin eğitim alma hak ve özgürlüklerinin tecavüzü olarak değerlendirdiler. Bu açıdan da bakınca yalanda değil. Bir öğrenciyi çıkıp "ben ülke olarak senin ilk 400 dışında üniversitede alacağın eğitimi tanımam ona göre hareket et" demek ona bir başka deyişle "yurt dışında eğitim alma" demenin nazik yolu değil mi? Peki ya "Yurt dışında eğitim alacağı için hiç işine yaramayacak YKS sınavına girme mecburiyeti" ne ne demeli? Yani laf olsun diye sınavı mı girecek öğrenci? Bu ÖSYM dışında kime yarar?

Müşteri içeride kalsın mantığı mı?

Alınan bu karar "yurt dışına öğrenci ihraç etmek istememek" anlamına gelebilir mi? Yani müşteri içeride kalsın mantığı olabilir mi? Türkiye'de üniversite sektörü pandemiden sonra zor günler yaşamaya başladı. Sayısı yetmişin üzerinde özel sermaye ile bir vakıf altında kurulan ve tamamen özel bir şirket mantığı ile faaliyet gösteren üniversiteler akademisyenlerine maaş ödemekte zorluk çekiyor, AR-GE çalışmaları yapmıyor sürekli "para para para" diye ağlıyorlar.

YÖK'e özerklik almak için baskı yapıyorlar. Zaten özel bir şirket gibiler ama bunu resmileştirmek için baskı halindeler. İki sene önce kalkan YKS barajı sayesinde boş kalan üniversite kalmadı gibi. 1 milyoncu başarı dilimine giren öğrenciler bile üniversiteli oldu. Bu öğrencilerin başarı sırasında vahim, YKS puanları da vahim öğrenci kaliteleri de belli. Yurt dışına gitme dediğimiz öğrencilere bu vakıf üniversitelerine git onlara para mı ver demek isteniyor?

Göçmen yabancı öğrenciler ne olacak?

Bütün bunlar yaşanırken Ortadoğu ve Afrika'dan Türkiye'ye yağmur gibi yabancı

öğrenci yağıyor. Türkiye'deki üniversiteler işportacılar gibi müşteri pardon öğrenci topluyor. Bu yabancı öğrenciler arasında çok kaliteli olanlarda var ama bu konuda Türkiye'yi bekleyen kocaman bir sorun var: Gelen yabancı öğrencilerin yarısından fazlası göçmen gibi geliyor. Oturma izni almak ve buldukları ülkeden kaçarak Türkiye'ye gelmek için bir üniversiteye kayıtlarını yaptırıyorlar. Sonra o üniversiteyi artık Allah ne verdiyse beş, altı, yedi senede bitiriyorlar. Bu süreçte oturma izni alıp ülkeye yerleşiyorlar. Buna da üniversiteleri alet ediyorlar. Bu yolu deneyen üniversiteli göçmen sayımızda artıyor.

HEDEF BEYİN GÖÇÜNÜ MÜ ENGELLEMELİK?

Peki YÖK bu kararın Türkiye'den yaşanan beyin göçünü engellemek için mi aldı? Bu aksine geri teper. Türkiye'den yurt dışına çok ciddi bir beyin göçü var. Üniversite mezunlarından tutunda daha üniversiteli olmayan gençlere kadar her iki gençten biri Türkiye'den gitmek istiyor. Öğrencilere "bak giderseniz döndüğünüzde diplomanızı tanımamız" demek hiçbir çözüm getirmez. Bu çocuklarda "Bak gidersem dönmem." şarkısını söylerler. Bu çözüm olmaz. Hele hele ilk 400 üniversiteye giren öğrenciyi bağlasan Türkiye'de durmaz. Bu üniversitelerden mezun olanlar Avrupa'da en az üç dört bir Euro'ya iş bulurlar. Burada ise bin euroyu bulurlarsa öpüp başlanma koyarlar. Torpil ve benzeri faktörleri de hesaba katarsak işsiz kalma riski de cabası.

Yurt dışına gitme dediğimiz öğrencilerin Türkiye'de kalmasını ve vakıf yani özel üniversitelere gitmesini beklemek ise bir hayal olur. Ülkemizde maalesef ve maalesef özellikle paralı eğitim veren üniversitelerin eğitim kaliteleri çok düşük. Toplasan on, on beş tane uluslararası kalitede vakıf üniversitesi var. Bunlara da zaten iyi öğrenciler gidiyor. Geri kalan öğrencilere "yurt dışında eğitim alma bak diplomanızı tanımam" dersek o zaman onlarda "teşekkür ederim" der yurt dışında ilk üç bin üniversite içinde olan bir

üniversiteye gider diplomalarını alırlar ve ya orada kalırlar ya da "nasıl olsa birkaç sene sonra bu kanun değişir" deyip takmazlar.

Bu çocukların mezun olacağı sene 2028 – 2029 civarı olacak. Bu dönemde genel seçimler yapılacak. Bu çocukların sayısı EYT liler gibi artacak ve yığılma olacak. Ana muhalefet partisi çıkıp "ey gençler biz diplomalarımızı sayacağız size denklik vereceğiz" derse bu gençler ve ailelerinin binlerce oyu otomatik olarak muhalefet partilerine gidecek.

Nerden bakarsanız bakın YÖK'ün bu aldığı kararın hiçbir tutarlı açıklaması yok. Ne siyasete faydası var ne eğitime ne de başka bir şeye. YÖK başta olmak üzere tüm kurumların özellikle eğitim alanında aldığı kararlarda çok dikkatli olması lazım.

Bu karar yurt dışında eğitim almak isteyenleri motivasyonunu düşürmez. YKS'ye girerler kaç puan alırlarsa alsınlar giderler ya da YKS'ye bile girmezler direkt gider yine yurt dışında eğitimlerine istedikleri üniversitede devam ederler Türkiye'ye de bir daha dönmezler. Onların diplomalarını tanımamak ise beyin göçünü daha da artırır.

Türkiye'de üniversitelerin kalitesi yüksek seviyeye ulaşmadan öğrencilerimize bunu yapmamız onlara bir haksızlıktan başka bir şey olmaz.

